

Eduardo Frei Stichting

Jaarverslag 2018

Eduardo Frei Stichting
Buitenom 18
Postbus 30453
2500 GL Den Haag
Tel: 070-3424888
Fax: 070-3603635

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	1
2. Inleiding	3
Inleiding en doelen van de EFS	3
Werkwijze	3
Categorieën	4
Bestuurssamenstelling EFS 2018	5
European Network of Political Foundations	5
3. Projecten Matra Oost-Europa	6
Albanië	6
Armenië	7
Bosnië-Herzegovina	8
Georgië	9
Kosovo	10
Oekraïne	11
Servië	12
Wit-Rusland	14
Robert Schuman Institute	15
4. Projecten Shiraka Arabische Regio	17
Jordanië	17
Tunesië	18
Marokko	19
Libanon	21
5. EFS Modules	23
6. Zichtbaarheid	24
7. Activiteiten 2018	25

1. Voorwoord

Politiek gezien was 2018 een boeiend en onrustig jaar. Onrust in Europa over een mogelijke Brexit, toenemende zorgen over de invloed en de macht van populistische partijen, de verslechtering van de relatie met de Verenigde Staten. Zowel van binnenuit als van buitenaf wordt onze Europese eenheid op de proef gesteld. Reden te meer om onze Christendemocratische waarden van vrede, verzoening en eenheid blijvend uit te dragen in alle landen waar wij als EFS trainen.

Ook het afgelopen jaar hebben de 74 trainers van EFS dat weer gedaan. Maar liefst 1.400 mensen hebben een training van EFS gevolgd. Doordat onze trainers ook in minder veilige landen opereren zijn we afgelopen jaar gestart met een nieuw veiligheidsbeleid. Alle trainers worden verplicht een training te volgen zodat ze goed voorbereid en zo veilig mogelijk op reis gaan.

In 2017 hebben wij als EFS nadrukkelijk gekeken naar waar wij onderscheidend kunnen zijn in onze trainingen ten opzichte van andere organisaties. Wij hebben toen geconcludeerd dat ons onderscheidend vermogen zit in de Christendemocratische basis waardoor onze trainingen een combinatie kunnen en moeten zijn van “values and skills”. Wij putten uit een eigen ervaring over hoe om te gaan met scheiding van kerk en staat, religie en politiek. Als EFS kunnen wij in trainingen aangeven hoe wij het doen (niet hoe iets moet) om daarin een inspiratie te kunnen zijn voor anderen. Als vervolg hierop zijn we in 2018 begonnen met de ontwikkeling van handleidingen voor trainingen over “waarde gedreven politiek” en over “integriteit”. In 2019 zullen we dit op basis van ervaringen in de trainingen verder ontwikkelen.

Onze activiteiten hebben wij voortgezet in zowel de Arabische regio als in de Balkan en Oost Europese regio. In Libanon mochten we na een eerste fact-finding missie voor het eerst een training geven. Juist door de politiek en religieuze situatie in Libanon, waar Christenen en Moslims in relatieve vrede samen leven, is het voor EFS waardevol dat wij ook in dit land trainingen mogen geven.

De Arabische regio blijft een uitdaging vanwege de positie van de Islam in de politieke structuur. Onze keuze om juist daar ook veel aandacht te geven aan trainingen voor vrouwen en jongeren is de juiste keuze gebleken. Ons gestelde doel voor de Arabische regio; om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van democratie en democratische vaardigheden in een aantal landen in de Arabische regio, blijft in de huidige politieke context actueel.

De belangrijkste partners waarmee wij samenwerken zijn de IRI (International Republican Institute), NDI (National Democratic Institute) en de KAS (Konrad Adenauer Stiftung).

In de Balkan en Oost-Europese regio blijven EFS trainers gevraagd worden vanwege de kwaliteit van de trainingen die wij bieden. Wij werken actief samen met o.a. de KAS en het RSI (Robert Schuman Institute). Deze samenwerkingen blijven belangrijk voor het aanbod dat wij als EFS bieden. Binnen het Oostelijk Partnerschap trainen we in landen die vroeger

tot de Sovjet Unie behoorden. Vaak is hier sprake van instabiele politieke situaties en toenemende Russische invloeden.

In de Balkan regio zien we de worsteling van deze landen die zo graag tot de Europese Unie willen behoren maar tegelijkertijd te maken hebben met een toenemende invloed vanuit Turkije, Rusland en Saoedi Arabië. Waar hun wens om meer bij Europa te horen wordt tegengehouden door het toenemende Europese populisme wordt dat vacuüm steeds geraffineerde ingevuld door andere minder democratisch georiënteerde machten. Onze aanwezigheid is voor hen vaak een belangrijke bevestiging voor de opbouw van de democratie. De politieke partijen waar we te gast zijn, zijn over het algemeen verbonden met de Europese Volkspartij en hebben een christendemocratische of conservatieve achtergrond.

EFS heeft wederom een prachtig jaar achter de rug. Dank gaat uit naar al die vrijwilligers binnen EFS die iedere keer weer klaarstaan om op pad te gaan en trainingen te geven in het buitenland. Maar ook naar het EFS secretariaat die altijd weer klaar staan en alle reizen, bezoeken en trainingen zo goed voorbereiden.

Vanuit onze eigen christen-democratische achtergrond zullen we doorgaan om iedere keer weer die brug te slaan naar landen waarin een verlangen is naar een integer en waardevaste democratie.

Namens het bestuur
Jeroen Alting von Geusau, voorzitter

2. Inleiding

Inleiding en doelen van de EFS

De CDA-stichting voor Internationale Solidariteit 'Eduardo Frei' (EFS) heeft in 2018 een reeks aan projecten uit kunnen voeren ten behoeve van de ontwikkeling van politieke partijen in Midden- en Oost-Europa en de Arabische regio. Dit gebeurt op grond van de subsidieregeling wet financiering politieke partijen MATRA en SHIRAKA. Deze regeling is bedoeld voor activiteiten die bijdragen aan een maatschappelijke transitie in de landen in Oost-Europa, Zuidoost Europa en de Arabische regio. De subsidie is gebaseerd op het aantal zetels van de partijen in de Tweede Kamer. Hieronder volgt een korte introductie op de werkwijze van de EFS, waarna in de volgende hoofdstukken verslag wordt gedaan van de activiteiten. De EFS gaat daarbij uit van de volgende drie doelen:

- promotie van het christendemocratisch gedachtegoed en de kennis hierover in internationaal verband in het algemeen en op de terreinen van internationale samenwerking en mensenrechten in het bijzonder;
- stimuleren van de permanente betrokkenheid van CDA-leden en aan de CDA gelieerde organisaties op bovengenoemde terreinen;
- projecten initiëren en ondersteunen die bijdragen aan democratische ontwikkeling in Midden- en Oost-Europa en een aantal landen in het Midden-Oosten. Dit vanuit een herkenbaar christen-democratische inspiratie.

Werkwijze

Het bestuur van de stichting treedt voor het CDA op als ontvanger en beheerder van de ontvangen gelden. De EFS werkt met een jaarplan en vanuit een strategisch meerjaren beleidsplan (2018-2021) en werkt met vaste partners in de doellanden. Het EFS bestuur vergaderde in 2018 5 keer. In mei en juni zijn er trainersbijeenkomsten geweest bedoeld om de trainers te voeden met informatie en kunde die gebruikt kan worden in de trainingen. Zo werd gesproken over de wijze waarop het CDA partijbureau campagne heeft gevoerd in 2017 en kregen de trainers uitleg over een nieuwe tool 'mentimeter'. Mentimeter kan in trainingen gebruikt worden om te peilen wat de achtergrond van de deelnemers is, maar ook om feedback over de trainingen te vragen. De tweede bijeenkomst was een expertmeeting over Albanië waarbij ook vertegenwoordigers van de andere politieke stichtingen waren uitgenodigd. Ook is er een bijeenkomst georganiseerd waarbij 13 nieuwe EFS trainers samen kwamen. In deze bijeenkomst maakte zij kennis met elkaar en met de EFS.

De subsidieregeling biedt ruimte voor scholingsactiviteiten aan uiteenlopende landen. De EFS heeft gekozen voor trainingen in de landen Albanië, Armenië, Bosnië-Herzegovina, Georgië, Oekraïne, Servië, Kosovo en Wit-Rusland. Daarnaast kan de subsidie worden besteed aan de landen in de Arabische regio, waarbij de EFS zich richt op Jordanië, Marokko en Tunesië en sinds 2018 ook in Libanon.

Het secretariaat van de EFS ontvangt projectvoorstellen van zusterpartijen of van

organisaties uit deze landen. Per project dient een doelomschrijving, een conceptprogramma en een projectbegroting te worden voorgelegd. Het bestuur beoordeelt de voorstellen. Na afloop van de activiteit leveren de trainers en de zusterpartijen een evaluatie aan. De accountantsdienst van het Ministerie van Binnenlandse Zaken vraagt om een financiële onderbouwing bij het jaarverslag.

In een aantal gevallen wordt samenwerking tussen politieke partijen bevorderd. Allereerst indien in een land meerdere politieke partijen zijn die dezelfde christendemocratische ideologie delen. Daarnaast in de programma's met het Robert Schuman Institute, waar deelnemers worden geselecteerd uit meerdere landen. Tenslotte wordt in een aantal projecten in de Balkan deelnemers geselecteerd uit de regio, met de bedoeling om kennismaking en samenwerking te stimuleren.

Categorieën

Het bestuur van de EFS steunt projecten die ten goede komen aan de doelstelling van de stichting en de subsidievoorwaarden en passen binnen de volgende categorieën:

1. Vormings- en scholingscursussen

Dit betreft trainingen en conferenties (ideologisch, beleidsinhoudelijk of communicatief) die door CDA-deskundigen in de betreffende landen worden uitgevoerd.

2. Technische hulp

In deze categorie valt advisering aan een zusterpartij, zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling of vertaling van documenten die voor de zusterpartij van belang kunnen zijn. Directe financiële of andere vormen van materiële steun wordt niet verstrekt.

3. Uitwisselingen

Voor individuele personen of groepen kan de EFS een studiebezoek aan Nederland organiseren. Tijdens een bezoek wordt op directe wijze kennis genomen van de hier bestaande democratische structuur, het functioneren van de samenleving en de christen democratische inbreng daarbij.

4. Oriëntatiebezoeken

Oriëntatie bezoeken door de EFS zijn bedoeld om inzicht te verkrijgen in de politieke situatie in een land en de betekenis van christendemocratie in dat land. Een dergelijk bezoek vindt veelal plaats als voorbereiding op een nieuwe samenwerking.

In 2018 heeft de nadruk van de activiteiten gelegen op vormings- en scholingscursussen.

Bestuurssamenstelling EFS 2018

Het bestuur van de stichting bestond in 2018 uit de leden:

- dhr. J.E.P.M. Alting von Geusau, voorzitter
- dhr. W. Hoff, penningmeester
- dhr. C. Çörüz
- dhr. G. Boogaard
- mw. A. Doesburg
- dhr. J.P. Lokker
- dhr. E. Smid

European Network of Political Foundations

De EFS is lid van het European Network of Political Foundations (ENoP). Dit netwerk brengt politieke partij stichtingen vanuit heel Europa bijeen en biedt kennisondersteuning op gebied van relevante ontwikkelingen op Europees niveau. Voor meer informatie kunt u de website bezoeken, www.enop.eu.

In de hierna volgende hoofdstukken volgt een uitgebreid verslag per regio en land over de activiteiten die ondernomen zijn:

In **hoofdstuk 2** komen de landen aan bod die onder het Matra Oost Europa programma vallen.

In **hoofdstuk 3** komen de landen aan bod die onder het Shiraka Arabische Regio programma vallen.

3. Projecten Matra Oost-Europa

In de volgende hoofdstukken volgt per land een projectbeschrijving van de activiteiten die de EFS in 2018 heeft georganiseerd. De genoemde trainers zijn de EFS trainers. Vaak zijn er tijdens de trainingen ook trainers aanwezig uit andere landen.

Albanië

Partner: Konrad Adenauer Stiftung (KAS)

Partij: Democratic Party

Trainers: Jeroen Alting von Geusau, Heidi van Haastert, Albert Schol en Jan Wouter van Wijngaarden.

Context

Albanië is sinds 2014 kandidaat-lidstaat van de Europese Unie. In april 2018 maakte de EU duidelijk te willen beginnen met de toetredingsonderhandelingen. Albanië heeft sinds de jaren '90 sprongen vooruit gemaakt als het gaat om de bevordering van de democratie en de hervormingen in het rechtssysteem. De EU blijft wel benadrukken dat de hervormingen nog onvoldoende zijn en aandacht nodig hebben. Politiek blijft het land in turbulente beweging met politici en hoge overheidsambtenaren die beschuldigd worden van corruptie en het onderhouden van criminele banden. Sinds juli 2018 boycot de Democratic Party (EVP observer member) samen met de andere oppositiepartijen de zittingen in het parlement. Het jaar eindigde met grote demonstraties van jongeren die protesteerden tegen de immer hogere wordende kosten voor het volgen van universitair onderwijs.

Project 30: Twee trainingen voor jongeren van de Democratic Party

De eerste training richtte zich op de persoonlijke waarden van de jongeren en de koppeling naar democratie en politieke ideologieën. De tweede training, waar deels dezelfde deelnemers bij aanwezig waren gingen vervolgens in op de problemen die de jongeren ervoeren en de oplossingen die zij zagen. De uitkomst zou worden meegenomen naar een partijbijeenkomst ter viering van de dag van de jeugd in Albanië op 8 december.

Conclusie

De deelnemers hebben een positieve feedback gegeven en hebben concrete voorstellen kunnen formuleren op het gebied van onderwijs en jongerenbeleid. De trainingen waren nuttig omdat de jongeren hebben kunnen nadenken over wat ze zelf belangrijk vinden en hoe je dat dan kunt inbrengen in de politieke partij. Jongeren krijgen en pakken onvoldoende hun stem, meestal wordt op de jongeren een beroep gedaan tijdens de campagnetijd, om te folderen. Er is weinig vertrouwen in het politieke systeem in Albanië, zeker bij de jongeren. Met dit project heeft de EFS jongeren gestimuleerd om van zich te laten horen.

Armenië

Partner: Konrad Adenauer Stiftung (KAS)

Partijen: Republican Party of Armenia (RPA), Prosperous Armenia Party (PAP), Armenian Revolutionary Federation (ARF), YELK (Way Out Alliance), Heritage Party, Armenian Renaissance Party, Armenian National Congress (HAK/ANC), Free Democrats

Trainers: Paul Bogaard, Esther Keizer, Wim Eilering

Context

In 2018 is het politieke speelveld in Armenië compleet veranderd. De langregerende Republikeinse partij (RPA) verloor al haar macht tijdens de verkiezingen van 9 december 2018. De zogeheten 'fluwelen revolutie' zorgde hiervoor. Op 9 april 2018 eindigde de ambtstermijn van de president Serge Sarksyán. Het daaropvolgende nieuws dat Sarksyán toch weer premier wilde worden zorgde voor dagenlange protesten, onder leiding van oppositieleider en voormalig journalist Nikol Pashinyán. Op 17 april keurde een meerderheid van het parlement de aanstelling van Sarksyán als premier alsnog goed. De protesten veranderden ondertussen in een volksbeweging tegen de regerende politieke klasse. Onder druk van deze beweging werd begin mei oppositieleider Nikol Pashinyán verkozen tot premier van Armenië. Het doel van Pashinyán was nu om vervroegde verkiezingen uit te roepen, maar dit werd tegengehouden door de regerende RPA, die bijna de helft van de zetels in bezit hadden, maar in de peilingen op stevig verlies stonden. Na een nieuwe golf van protesten werden de parlementaire verkiezingen uiteindelijk gehouden op 9 december 2018.

Tijdens de parlementsverkiezingen van 9 december 2018 zijn maar drie partijen tot het parlement verkozen. Dit komt doordat er een minimum van 5% van de stemmen behaald moet worden om toe te kunnen treden tot het parlement. De 'My step alliance' bestaande uit de Civil Contact Party en de Mission Party won onder leiding van premier Pashinyán 70,4% (88/132 zetels) van de stemmen, een absolute meerderheid. De tweede grootste partij is Prosperous Armenia, dat 8,26% (26/132 zetels) van de stemmen won. De kleinste partij in het parlement is Bright Armenia, dat 6,37% (18/132 zetels) van de stemmen won. Onder de Armeense grondwet moet 30% van de zetels naar oppositiepartijen gaan. De RPA, die sinds 1995 regeerde in Armenië, heeft nul zetels behaald bij de verkiezingen.

Project 29

De EFS organiseert, in samenwerking met de KAS, twee jaarlijks terugkerende trainingen in Armenië: een multipartijentraining training en een vrouwen training. Hieronder de toelichting van beide trainingen.

Leadership Academy

Van 29 juni tot 1 juli vond de jaarlijkse Leadership Academy plaats. Dit is een project dat samen met de partijstichtingen van de VVD en PvdA wordt georganiseerd. Bij de training waren jongeren van verschillende Armeense partijen aanwezig. De trainers gingen in op de sociaal-democratie, christendemocratie en liberalisme. Daarnaast was er ook aandacht voor skills zoals onderhandelen en debatteren.

Vrouwentraining

Van 16 tot 18 november vond de jaarlijkse vrouwentraining plaats. 20 vrouwen kwamen samen voor een training over de rol van vrouwen in de politiek, vanuit christendemocratisch perspectief. Ook werd er gekeken naar campagnevoeren en hoe je jezelf presenteert als politicus en de waarden waar je voor staat.

Conclusie

In 2018 is het politieke speelveld in Armenië compleet veranderd. Dit zal ook impact hebben op de trainingen die in het land gegeven worden door de EFS. Het is nu meer dan ooit belangrijk om met verschillende partijen bijeen te komen. Zowel de multipartijen training als de vrouwentraining zijn goede concepten om de verschillende partijen op het politieke spectrum met elkaar te laten praten en ideeën uit te wisselen. In het sterk gepolitiseerde land is het goed om mensen te laten reflecteren waar zij precies voor staan en wat precies de onderlinge verschillen zijn. Tijdens de trainingen bleek dat de verschillen tussen de partijen toch kleiner zijn dan men vaak denkt.

Bosnië-Herzegovina

Partners: Center for New Initiatives (CNI), Robert Schuman Institute (RSI)

Partijen: SDA, SDS, HDZ-BiH, HDZ 1990, PDP en IB

Trainers: Wim Eilering, Friso Douwstra, Michiel van Butselaar, Mustafa Bal, Hans van der Vaart, Thijn van Veghel en Wytske de Pater-Postma

Context

In februari 2016 vroeg Bosnië-Herzegovina officieel lidmaatschap aan bij de Europese Unie. De EU heeft Bosnië-Herzegovina gevraagd hervormingen door te voeren in de aanloop naar Europees lidmaatschap. De voortgang in hervormingen verloopt uitzonderlijk traag. In 2017 werkte het land toe naar vernieuwing van een aantal wettelijke bepalingen, om de rechten van de verschillende etniciteiten in Bosnië-Herzegovina te beschermen. Dit heeft voor veel spanning en onrust gezorgd, vooral tussen de EVP partijen. In september 2017 is een nieuwe pro-Europese partij opgericht: Independent Bloc.

Op 7 oktober 2018 vonden de algemene verkiezingen in Bosnië en Herzegovina plaats. Een samenvatting van deze verkiezingen is: consolidatie van Milorad Dodik's SNSD in de Servische Republiek, de Bosniakse SDA blijft aan de macht en de benoeming van Željko Komšić's als Kroatisch lid van de het drie-presidentschap. Wat opviel was dat de etnische tegenstellingen nog steeds de verkiezingsstrijd domineren.

Project 28: Campagnetrainingen

De EFS heeft in 2018 drie trainingen gegeven in Bosnië-Herzegovina in samenwerking met het CNI. De drie trainingen waren allemaal gericht op de algemene verkiezingen die plaats vonden op 7 oktober 2018. Het thema van de training was "Capacity building and Campaigning". Onderwerpen die in de trainingen aan bod kwamen waren campagne voeren vanuit christendemocratische waarden, party capacity building, en personal branding. De trainingen vonden plaats van 27 tot 29 april, 8 tot 10 juni en 6 tot 8 juli. Ook was het Independent Bloc (IB) dit jaar aanwezig bij de trainingen.

Project 32: Seven months ahead of general elections, seven practical tips to be a good candidate

Van 9 tot 11 maart vond een training voor jonge politici in Bosnië-Herzegovina plaats met als thema “7 months ahead of general elections, 7 practical tips to be a good candidate”. Deze training was gericht op de algemene verkiezingen die plaats vonden op 7 oktober 2018. De deelnemers werden getraind op campagne en communicatietechnieken, en er kwamen best practices en geleerde lessen van de Nederlandse verkiezingen aan bod.

Conclusie

In het etnisch sterk verdeelde land blijft de insteek van de EFS om deelnemers van de vijf EVP partijen met elkaar om de tafel te krijgen. Bij zowel de trainingen van het CNI en het RSI is het in 2018 gelukt om de verschillende Bosnische partijen om een tafel te krijgen. De trainingen benadrukken de gedeelde EVP-waarden, en dragen daarmee bij aan het verminderen van polarisatie in het land.

Verder merkten we dit jaar dat de relatie van het CNI met de verschillende EVP partijen niet meer zo sterk is als voorheen. Dit komt mede doordat de directeur van het CNI is gekozen als parlementariër voor het Independent Bloc. Hij zal zijn functie bij het CNI neerleggen. In 2019 staat daarom een EFS bezoek gepland voor een bezinning op de huidige situatie en om de toekomst van de relatie te bespreken.

Georgië

Partner: Konrad Adenauer Stiftung (KAS)

Partij: European Georgia

Trainers: Luc van Dijk, Hillie van de Streek, Jos Denissen, Klaas Jan de Vries

Context

Halverwege het jaar 2017 heeft de EFS een bezoek gebracht aan Georgië, een zogeheten ‘fact finding missie’. Daar is besloten samen met de KAS projecten te gaan organiseren gericht op het ondersteunen van de in januari 2017 opgerichte partij ‘Movement for Liberty - European Georgia’. De partij is een afsplitsing van de United Movement for Georgia (UNM) die van 2004-2013 in de regering zat. UNM is een observer- member van de EVP. De interne strubbeling van UNM, met name ten aanzien van de positie van haar leider Saakashvili, baarde de EVP zorgen. Toen er dan toch een splitsing kwam is besloten de nieuwe partij snel welkom te heten binnen de EVP.

Project 38: Youth Leadership Laboratory

Dit project bestond uit drie weekenden van twee dagen voor de jongeren van de European Georgia partij. De eerste twee weekenden richtte zich op het herkennen van politieke ideologieën, het uitwisselen van ervaringen om jongeren meer geïnteresseerd te krijgen in de politiek, en nadenken over welke ideeën de jongeren hebben om bij te dragen aan de verdere ontwikkeling van Georgië. Het derde weekend bracht een selectie van de meest actieve en gemotiveerde jongeren van beide trainingen bij elkaar. In dit weekend werd dieper ingegaan op de politiek in Georgië en speelden de jongeren ‘the political game’ waarbij vaardigheden rondom debat, onderhandelen en de presentatie van een politieke boodschap werden geoefend. Er zijn 40 jongeren getraind.

Conclusies

De jongeren waardeerden in deze trainingen het informele contact met de politici van European Georgia, en waren erg geïnteresseerd meer te horen over politieke ideologieën. Op de scholen wordt hier weinig aandacht aan besteed en het was voor de jongeren een eye-opener om de politiek in eigen land beter te begrijpen. Met deze trainingen hebben we bovendien het netwerk van de jongeren van European Georgia helpen te versterken.

Kosovo

Partner: Konrad Adenauer Stiftung (KAS)

Partij: LDK (Kosovo)

Trainers: Annet Doesburg, Peter Vos, Marischa Kip, Nico van Buren, Hans van der Vaart

Context

Kosovo telt op het moment 1,8 miljoen inwoners en heeft een BBP van slechts 3000 euro per jaar. In Europa zijn alleen Moldavië, Oekraïne en Armenië armer dan Kosovo. Meer dan 50% van de inwoners is jonger dan 25 jaar en één op de vier inwoners is werkloos. De inkomsten komen voornamelijk van emigranten die geld naar familie in Kosovo sturen. De meeste EU-landen en de VS hebben Kosovo erkend als onafhankelijke staat. Rusland, China, Spanje daarentegen niet. Sinds 2011 is er overleg tussen Kosovo en Servië over de soevereiniteit van Kosovo. Ook vandaag de dag is de relatie tussen Servië en Kosovo nog slecht. In 2018 werd er gesproken over een eventuele grenscorrectie, en in november 2018 is Kosovo begonnen met het heffen van importtarieven op producten uit Servië. Meer hierover in een [EFS artikel](#) over het conflict tussen Servië en Kosovo.

Project 26

In 2018 heeft de EFS, in samenwerking met de KAS, drie trainingen in Kosovo georganiseerd. Twee trainingen voor de jongeren van de LDK en één training voor de vrouwen van de LDK. Hieronder de toelichting van de trainingen.

How to establish communication and transparency within the structure I & II

De eerste jongerentraining van 4 tot 6 mei. De tweede jongerentraining vond plaats van 7 tot 9 september. In de jongerentraingen werd aandacht besteed aan transparantie en verantwoordelijkheid, de rol van een jongerenafdeling binnen een politieke partij en het overbrengen van een politieke boodschap.

Advocacy and influence - How to get more women in leading positions

De vrouwentraining vond plaats van 4 tot 6 mei. In de vrouwentraining werd aandacht besteed aan advocacy, het bereiken van vrouwelijke kiezers en teambuilding.

Conclusie

De samenwerking tussen de EFS, de KAS en de LDK partij is zeer goed en over de jaren zijn de vrouwen- en jongeren trainingen ontwikkeld tot belangrijke onderdelen van de opbouw van de partij. De trainingen dragen bij aan de invloed en de positie van de jongeren- en vrouwenbeweging binnen de LDK. Een enthousiaste vrouw zei na afloop van de vrouwentraining: "Met deze kennis en ervaring kunnen we de positie van vrouwen in onze partij verbeteren"

Oekraïne

Partner: Konrad Adenauer Stiftung (KAS), Ukrainian Institute for International Politics (UIIP)
Partij: Batkivshyna Moloda, BPP-Solidarnist, Democratic Alliance, Samopomich Party, Liberal Democratic Party of Moldova, United National Movement, European Georgia, United National Movement

Trainers: Jan Mulder, Klaas Jan de Vries, Jan Pieter Lokker, Bart van Horck, Jos Denissen, Hans Démoed, Wylske de Pater-Postma, Mustafa Bal, Wouter Hoff, Tom van den Brink, Marieke Mol

Context

Oekraïne wordt geregeerd door president Petro Porosjenko, een president die naar eigen zeggen zijn blik op Europa heeft. Vanuit de Europese Unie krijgt Oekraïne veel steun. In ruil daarvoor moet Oekraïne werken aan anti-corruptie beleid, betere mensenrechten en het verbeteren van de economische situatie. Met name op het gebied van anti-corruptie loopt Oekraïne sterk achter. Oekraïne is onderdeel van het Eastern Partnership (Oostelijk Partnerschap) programma van de Europese Unie. De verhouding met Rusland is problematisch maar binnen Oekraïne niet eenduidig. Het westelijk deel is pro-Europees ingesteld, terwijl het oosten en zuiden van het land meer pro-Russisch is. We hebben dus te maken met een politiek verdeeld land.

Project 23

In 2018 heeft de EFS in samenwerking met de KAS en de UIIP verschillende projecten georganiseerd. Hieronder een overzicht van de verschillende projecten inclusief toelichting.

Eastern Partnership Leaders for Change (EPLC)

Het EPLC is een project dat in 2016 is opgestart door de KAS, in samenwerking met het UIIP en de EFS. Dit project richt haar pijlers op jonge leden van politieke partijen en NGO's uit de drie oostelijke buurlanden met EU-associatieovereenkomsten: Moldavië, Georgië en Oekraïne. In 2018 zijn er vier regionale EPLC trainingen in Oekraïne georganiseerd, waarin in totaal 113 jongeren zijn getraind. In deze trainingen leren de jongeren over geschiedenis van de Europese integratie en het Europees Nabuurschapsbeleid. Ook wordt er aandacht geschonken aan corruptie en integriteit, leiderschap- en social media skills. De regionale trainingen vonden plaats van 31 mei tot 6 juni (I & II), en van 20 tot 26 september (III & IV).

Naast de regionale trainingen vond er een Internationaal Forum plaats in Kiev en een Alumni bijeenkomst in Tbilisi. Het internationaal forum was een afsluiting van de vier regionale trainingen van 2017 en vond plaats van 15 tot 17 maart 2018. De EFS trainingen tijdens dit forum gingen over het communiceren in de politiek, 'thinking outside of the box', hoe om te gaan met conflictsituaties en corruptie en integriteit.

Van 1 tot 4 november is er een EPLC alumni bijeenkomst georganiseerd in Tbilisi, Georgië. Een groep van 28 alumni (13 uit Georgië, 14 uit Oekraïne en 1 uit Moldavië) kwam samen voor een meerdaags programma. De EFS trainingen gingen over leiderschapskills en corruptie en integriteit.

School of the European Politician

In deze training, die plaatsvond van 18 tot 20 mei, werden 30 jongeren van de Batkivshchyna Moloda partij getraind. De training ging over de Europese waarden en de representatieve democratie.

Democratic Alliance Youth Training

In deze training, die plaatsvond van 1 tot 3 juni, werden 25 jongeren van de Democratic Alliance getraind. De training ging over campagne voeren vanuit de christen democratische waarden.

Young reformers LAB

De laatste training van het jaar vond plaats van 23 tot 24 november. De training werd gegeven aan de jongeren van de BBP-solidarnist partij. De EFS trainingen gingen over Europese waarden en onderhandelen, met de focus op het opzetten van een jeugdorganisatie binnen een politieke partij.

Conclusie

Begin 2018 zijn bestuurslid Jan Pieter Lokker en trainer Jan Mulder naar Kiev gereisd om een evaluatie te maken van het Eastern Partnership Leaders for Change (ECLP) project. Ook zijn de doelen voor de aankomende jaren voor het EPLC programma vastgesteld. Uit de evaluatie blijkt dat het belangrijk blijft om in landen als Oekraïne, Georgië en Moldavië van binnenuit de democratisering van politiek en maatschappij te bevorderen. Dit willen we blijven doen door jonge 'leiders' toe te rusten met de waarden van (christen-)democratie en hen de vaardigheden bij te brengen om deze waarden in de praktijk te brengen. Met het oog op de landelijke verkiezingen zal de EFS ook in 2019 weer haar bijdrage leveren om de democratisering in Oekraïne te bevorderen. Op 31 maart 2019 vinden de presidentsverkiezingen plaats en op 27 oktober 2019 vinden de parlementsverkiezingen plaats.

Servië

Partner: Konrad Adenauer Stiftung (KAS)

Partij: meerdere partijen uit de Balkan, gelieerd aan de EVP

Trainers: Wendy Zuidema-Haans, Hester Tjalma, Frank Visser, Abel Reitsma, Mike van Leeuwen, Isa Kahraman, Peter Noordhoek

Context

Servië wordt geregeerd door president Aleksandar Vučić van de Serbian Progressive Party (SNS). Het land speelt een sleutelrol in de regio en kan bij uitstek zorgen voor stabiliteit, en in het slechtste geval de-stabiliteit. Door de sleutelrol van Servië is het land ook interessant voor geopolitieke grootmachten zoals Rusland, China en de Verenigde Staten. China investeert veel geld in Servië, en dan voornamelijk in de infrastructuur. Het wordt al 'de ijzeren vriendschap' genoemd, want beide partijen hebben iets wat de ander wil. China heeft miljarden om te investeren, en Servië is geografisch gezien een belangrijk land. Servië bevindt zich ook in een lastige spagaat tussen Rusland en de EU. Servië en Rusland onderhouden een warme band, terwijl Servië in 2014 ook formeel begonnen is met de onderhandelingen met de EU over de toetreding tot de EU. Wat het toetredingsproces niet makkelijker maakt is de slechte relatie met buurland Kosovo. Ook in 2018 liepen de

spanningen tussen beide landen weer hoog op. Begin 2018 praatte de landen nog over een eventuele grenscorrectie, waar later in het jaar Kosovo begon met het heffen van importtarieven op producten uit Servië. Meer hierover in een [EFS artikel](#) over het conflict tussen Servië en Kosovo.

Project 24

In 2018 heeft de EFS, samen met de KAS, twee trainingen georganiseerd in Servië.

Summer School - New Leaders. New Opportunities

De Summer School is een jaarlijks terugkerend project waarbij deelnemers uit verschillende Balkanlanden (Bosnië en Herzegovina, Servië, Montenegro, Macedonië, Kroatië en Kosovo) samenkomen voor een trainingsweekend in Servië. Dit jaar kwam een groep van 20 deelnemers samen van 23 tot 27 juli. De EFS trainingen gingen over waardegedreven politiek (christendemocratie) en corruptie en integriteit.

PolitikAS - Teambuilding School

De PolitikAS Teambuilding School vond plaats van 20 tot 23 september. Dit weekend was een introductie voor een traject waarbij een groep van 20 studenten wekelijks politieke lessen krijgt in Belgrado. Dit weekend was dan ook bedoeld als teambuilding, waarbij de deelnemers elkaar leerde kennen. De EFS trainingen gingen over politieke stromingen, christendemocratie en corruptie en integriteit.

Project 42

In 2018 heeft de EFS, samen met de IRI, één training georganiseerd in Servië.

European Leadership Institute

In 2018 werd voor het eerst samen met de IRI een project in Servië georganiseerd. Dit was het 'European Leadership Institute' en deze werd van 20 tot 24 september georganiseerd. De groep bestond uit 20 politiek actieve jongeren van verschillende centrum-rechtse partijen. De EFS trainers trainden op politieke ideologieën, speechen, campagnevoeren en het voorzitten van een vergadering.

Conclusie

De waardegedreven trainingen blijven van groot belang in Servië en de rest van de Balkan. De politiek is vaak gericht op de waan van de dag en partijen hebben geen duidelijke ideologie. De eerste samenwerking met de IRI in Servië is positief bevonden, daarom zal de EFS ook in 2019 verder gaan met deze samenwerking. Daarnaast blijft de jaarlijkse Summer School met de KAS een succesvol project waarbij de EVP-partijen uit de verschillende Balkanlanden samenkomen en nadenken over de gemeenschappelijke waarden die zij hebben. Zeker in de Balkan, waar de relatie tussen de landen nog fragiel is, is het belangrijk om de gezamenlijke waarden te blijven benoemen. Lettend op de eventuele toetreding van Servië tot de EU blijft het ook belangrijk om te focussen op de bestrijding van de corruptie.

Wit-Rusland

Partner: Educatio, Robert Schuman Institute (RSI)

Partijen: Movement For Freedom, Belarusian Christian Democrats, United Civic Party, Tell the Truth

Trainers: Michiel van Butselaar, Gerrit Jan Valk, Sietske Poepjes, Jan Mulder, Nico van Buren en Gerben Horst.

Context

Er lijkt meer ruimte te komen voor democratische ontwikkelingen in Wit Rusland. Tekenen daarvan zijn dat er voor het eerst in 10 jaar een oppositie beweging is geaccepteerd en er vieringen mogelijk waren op 25 maart, de zogenaamde 'dag van de onafhankelijkheid'. Verder is er een nieuwe dialoog tussen overheid en maatschappelijk middenveld, is er een nieuw actieplan voor de implementatie van mensenrechten en wordt er gesproken over herzieningen in de grondwet. De regering van Wit Rusland wil graag de relatie met de EU verbeteren. Eind 2018 vond de zesde vergadering van de 'EU-Belarus Coordination Group' plaats waar verder onderhandeld werd over de voorwaarden voor samenwerking. Wit-Rusland is op zoek naar een nieuwe balans tussen de invloed van de EU en van Rusland, van wie het nog steeds erg afhankelijk is. Ondanks deze hoopvolle ontwikkelingen wordt het de politieke partijen in Wit-Rusland nog altijd zeer moeilijk gemaakt. Politici van de oppositie belanden regelmatig in de gevangenis. De trainingen voor de Wit-Russische partijen worden in Litouwen georganiseerd, om problemen te voorkomen.

Project 25: Leaders in Democracy

Dit project werd georganiseerd in samenwerking met het Robert Schuman Institute en Educatio, en bestond uit twee trainingsweekenden: één van 9 tot 13 juli en één van 27 tot 31 augustus. De titel van de trainingen was "Leaders in Democracy" en de trainingen waren geheel gericht op de transitie van Wit-Rusland naar een democratie en wat je daar als jongere in kan betekenen. Tijdens het eerste weekend verzorgde de EFS trainingen over basiselementen van democratie en maatschappelijk middenveld, politieke ideologie, christendemocratie, onderhandelingen, het poldermodel en coalitie bouwen. In het tweede weekend trinden de EFS trainers op crisis management, internationale organisaties en leiderschapsvaardigheden. Er zijn 18 jongeren van onze Wit-Russische zusterpartijen in de EVP getraind.

Project 27: Youth Training with Educatio

In december organiseerde de EFS met alleen Educatio, een derde training voor nóg een groep jonge politici uit Wit-Rusland. De onderwerpen concentreerden zich wederom op politieke ideologieën, maar ook op integriteit in de politiek, politieke communicatie en debatteren. Er waren 19 deelnemers.

Conclusie

Met deze trainingen wil de EFS vooral de jongeren van onze zusterpartijen in Wit-Rusland blijven inspireren en motiveren door te gaan met hun politieke werk. De situatie in Wit-Rusland voor deze jonge mensen is gevaarlijk en er lijkt soms weinig vooruitgang mogelijk. Juist dáárom is het belangrijk contact te blijven houden en deze partijen te steunen. Daarbij zijn de oppositie partijen onderling verdeeld, met deze trainingen wil de

EFS ook bijdragen aan een constructieve dialoog tussen de partijen.

Robert Schuman Institute

Partner: Robert Schuman Institute (RSI)

Partij: verschillende partijen uit Midden- en Oost-Europa, gelieerd aan de Europese Volkspartij

Trainers: Klaas Jan de Vries, Ton Roerig, Nico van Buren, Hilde-Palland Mulder, Wietze Smid, Wendy Zuidema-Haans, Gerrit Jan Valk, Peter Noordhoek, Jan Mulder, Lotte Schipper, Gerben Horst

Context

Het Robert Schuman Institute is hét instituut voor de christendemocratische partijen in Oost-Europa die voor getalenteerde jonge leden van politieke partijen hoogwaardige cursussen aanbiedt. In samenwerking met de EFS wordt het 'Young Leaders' programma elk jaar georganiseerd, bestaande uit drie cursusweken. De deelnemers zijn streng geselecteerd en komen uit Armenië, Wit-Rusland, Bosnië-Herzegovina, Georgië, Kosovo, Macedonië, Moldavië, Servië en Oekraïne. Docenten en trainers zijn deels afkomstig uit Nederland, maar ook uit andere Europese landen. In 2018 hebben we zeven programma's uitgevoerd: drie algemene, één specifiek voor jongeren in Bosnië-Herzegovina, één specifiek voor jongeren in Wit-Rusland, één alumni bijeenkomst van de Westelijke Balkan en Oostelijk Partnerschapslanden, en één programma in Libanon. Van de programma's in Bosnië-Herzegovina, Wit-Rusland en Libanon is het verslag opgenomen onder het desbetreffende land. De rest volgt hieronder.

Project 21: Challenges in the Economic and Social Life

Van 16 tot 20 januari vond het Young Leaders programma "Challenges in the Economic and Social Life" plaats. Dit was de derde training in de 24e leergang, de eerste twee trainingen waren in de herfst van 2017. De training duurde een week en de EFS trainers verzorgden een deel van het programma. De onderwerpen waar zij zich op richtten waren: sociaal dialoog, politieke besluitvoering en samenwerking tussen publieke en private sectoren.

Project 22: Basics of Democracy & International and Security Issues

Van 2 tot 6 oktober vond het Young Leaders programma "Basics of Democracy" plaats. Dit was de eerste van drie trainingen in de 25e leergang. De EFS trainers verzorgden een groot deel van het programma en trinden de jongeren op de onderwerpen: basiselementen van democratie, politieke ideologieën, waardenpolitiek, samenwerking met maatschappelijk middenveld, ethiek en corruptie. Ze sloten af met een debattraining.

Van 20 tot 24 november vond het Young Leaders programma "International Security Issues" plaats. Dit was de tweede training in de 25e leergang. De EFS trainers verzorgden trainingen over internationaal crisis management en onderhandelen. De derde training in de leergang volgt in 2019.

Project 41: Alumni event

Wegens het 25 jarig bestaan van het Young Leaders programma organiseerde het RSI op 12 en 13 oktober een alumni evenement voor alle oud-deelnemers. Tijdens dit grootschalige

evenement werd er met de vele aanwezigen stilgestaan bij 3 thema's: trends en ontwikkelingen in de EU; vrouwen, jeugd en politieke invloed; en de samenwerking van Westelijke Balkan en Oostelijk Partnerschapslanden met de EU. Het evenement was een goede manier voor het RSI om het netwerk van oud-deelnemers te versterken. De EFS kreeg veel ruimte en kwam bij alle thema's aan bod.

Conclusie

De trainingen droegen bij aan kennis over zaken die relevant zijn voor (aankomende) politici in landen die zich in een transitie bevinden naar meer democratie. Omdat de jongeren actief lid zijn van een politieke partij en voorgedragen worden, wordt verwacht dat zij de opgedane kennis delen en verspreiden in hun partij. Door de combinatie van onderwerpen zijn ze in staat zijn om inhoudelijk thema's te koppelen aan ideologische waarden hierover te communiceren in publiek debat. Een flink aantal deelnemers uit voorgaande jaren heeft in eigen land ondertussen politiek carrière gemaakt. Sommige hebben zitting in de gemeenteraad, parlement, of zijn zelfs minister geworden. Sommigen richten zich op *train-de-trainer* activiteiten en brengen de kennis over op collega's binnen hun partij. En een aantal van hen is inmiddels zelf ook weer docent of trainer aan het Robert Schuman Institute, wat naar voren kwam tijdens het alumni event in oktober.

4. Projecten Shiraka Arabische Regio

Jordanië

Partner: International Republican Institute (IRI)

Partij: Maatschappelijke actoren

Trainers: Mohammed Akbal, Jacqueline Verhagen, Lotte Schipper, Klaas Valkering, Rick van de Woud, Patricia Wouda, Hester Tjalma

Context

De IRI wees de EFS in 2018 op een interessante studie van POMEDS (Project on the Middle East Political Science): [‘The politics of youth policymaking in Jordan’](#). Het onderzoek laat zien dat er weliswaar aandacht is voor jongerenbeleid (met o.a. de ‘National Youth Strategy 2018-2025’), maar dat dit niet effectief is voor de versterking van de positie van jongeren. Er wordt beargumenteerd dat beleid er zelfs niet op gericht is om jongeren te betrekken bij besluitvorming. Beleid leidt eerder tot versnippering en verzwakking van een ‘jongeren beweging’. Uit ander onderzoek genoemd in deze studie, blijkt dat jongeren zich hulpeloos voelen en onrechtvaardig behandeld. Een klein lichtpunt in de ontwikkelingen is de benoeming van Muhammed Abu Ruman als Minister van Jeugd. Deze man is een alom gerespecteerde expert op het gebied van extremisme. Met zijn benoeming lijkt de overheid de ideeën van Abu Ruman te steunen, voor het betrekken van jongeren in politieke besluitvorming alsook het belang van een goed jongerenbeleid voor het voorkomen van gewelddadig extremisme. Aangezien jongeren in Jordanië ook voor de EFS een belangrijke doelgroep zijn wilden we deze achtergrond in dit jaarverslag vermelden.

Project 37

De projecten met de IRI richtten zich het afgelopen jaar op jongeren en vrouwen, beide met als doel om hen bewust te maken van het belang van een goed werkende democratie. In 2017 lag de focus op het versterken van de lokale raden, dit jaar wilden we juist werken aan het versterken van de communicatie van maatschappelijke actoren met lokale politici.

Women’s Empowerment Training

De EFS heeft IRI Jordanië ondersteund in het organiseren van een reeks van vier trainingen gericht op vrouwen. Doel van de trainingen was om vrouwen uit de rurale gebieden bewust te maken van het belang van lokale democratie voor de ontwikkeling van de lokale economie. Het gaat dan om vraagstukken zoals, wat is de rol van de politiek en van de overheid als het gaat om faciliteren van ondernemerschap, maar ook om het ontwikkelen van infrastructuur nodig voor het aantrekken van bedrijven. In totaal werden 104 vrouwen getraind.

Youth Leadership Academy

In dit programma richt IRI zich op jongeren uit verschillende regio’s. Per regio nemen jongeren deel aan een reeks van trainingen, waarbij een aantal aan het einde van de reeks zover zijn zelf om trainingen voor de IRI te kunnen geven. IRI had nog niet de mogelijkheid gehad om de alumni uit deze verschillende regionale groepen bij elkaar te brengen. Met behulp van de EFS is dat nu wel gebeurd en konden de verschillende groepen onderling

kennis maken. Via de EFS kregen zij de kans ervaringen uit te wisselen met CDA-Jongeren. Het was een mooie manier om het netwerk van de IRI jongeren te versterken. Er waren 30 alumni aanwezig.

Deelsessie op CDJA congres

Om ook binnen het CDA in Nederland aandacht te vragen voor internationale solidariteit heeft de EFS dit jaar een sessie verzorgd op het CDJA congres over de opvang van vluchtelingen in Jordanië. Hiervoor heeft de EFS Mahmoud Said, de IRI programma manager voor het jongeren programma, uitgenodigd. Ook een alumnus van de 'Youth Academy' zou komen spreken, maar door familie omstandigheden kon zij op het laatste moment toch niet komen. Mahmoud Said heeft gesproken over de positie van jongeren in de politiek in Jordanië en over de rol van vluchtelingen. De sessie werd druk bezocht, er waren ongeveer 30 jongeren. Op Facebook is ook aandacht besteed aan de deelsessie, dat trok de aandacht van ongeveer 140 mensen.

Conclusie

Deelnemen aan de politiek wordt van oudsher in Jordanië als gevaarlijk gezien. Vooral de wat oudere generatie kent genoeg voorbeelden van nare gevolgen voor mensen die zich politiek hebben uitgesproken tegen de gevestigde orde. Desondanks is er wel ruimte in Jordanië voor meer democratische ontwikkeling. Vandaar dat de EFS graag met IRI samenwerkt, met name met vrouwen en jongeren die een honger hebben naar kennis en ervaringen om zich verder te ontwikkelen en kansen willen pakken om van zich te laten horen.

Tunesië

Partner: International Republican Institute (IRI)

Partij: Ennahda, Nidaa Tounes, Afek Tounes, Badil Attouni, Machrou Tounes

Trainers: Peter Noordhoek, Bieke Oskam, Monique Vogelaar, Wim Eilering, Hillie van de Streek, Marieke Mol, Hans Démoed, Aart van Bochove, Ada Boerma, Bart van Horck, Annet Doesburg, Klaas Valkering.

Context

In mei 2018 vonden de lokale verkiezingen plaats. Het waren de eerste lokale verkiezingen sinds 2011. De opkomst was erg laag, slechts 33,7% van de stemgerechtigden maakten de weg naar de stembussen. De bevolking is niet tevreden over de economische en sociale vooruitgang en is teleurgesteld in de politiek. Toch waren dit belangrijke verkiezingen en biedt de nieuwe decentralisatiewet lokale besturen meer ruimte zelf te bepalen hoe zij vooruitgang willen realiseren. De verkiezingen zijn gewonnen door Ennahda, op de voet gevolgd door Nidaa Tounes. Een klein succes ook voor de positie van vrouwen: Tunis heeft haar eerste vrouwelijke burgemeester gekozen.

Project 31: Raadsleden trainingen

De EFS heeft in 2018 zes trainingen georganiseerd samen met de IRI. De EFS heeft vervolg gegeven aan de trainingen van 2017 bedoeld om mensen te ondersteunen in hun campagnes voor de lokale raden. In 2018 werden in 4 trainingen nieuw-gekozen raadsleden getraind op hun eerste honderd dagen. Daarnaast vonden aan het eind van 2018 nog twee trainingen plaats gericht op het versterken van partijstructuren voor jongeren en voor

vrouwen, dit ter voorbereiding alvast op de nationale verkiezingen eind 2019. Er zijn in totaal 190 mensen getraind.

Conclusie

Deze trainingen dragen bij aan het ondersteunen van de democratie in Tunesië. De EFS trainingen werden positief ontvangen door de deelnemers en de bijdrage van de lokale trainer over de decentralisatiewet was ook van grote waarde. In 2019 zullen we vaker trainingen organiseren die worden gegeven door zowel lokale trainers als EFS trainers. Daarnaast waardeert de IRI de flexibiliteit van de EFS om al projecten te gaan ondersteunen die inspringen op de nationale verkiezingen van 2019. De politieke partijen in Tunesië hebben volgens de IRI te weinig aandacht besteed aan partij ontwikkeling, partij communicatie en ook inhoudelijk te weinig visie en ideeën. Wij zullen samen met IRI daarom hier verder aan werken in 2019.

Marokko

Partner: NIMAR, International Republican Institute (IRI) en National Democratic Institute (NDI)

Partij: meerdere partijen

Trainers: Jannes Herman-Mostert, Klaas Valkering, Gerrit Jan Valk, Patricia Wouda, Jacqueline Verhagen, Irene Janssen, Martijn van Helvert, Laurens Houtman, Anita Sorensen, Abel Reitsma, Annet Doesburg.

Context

Het koningshuis in Marokko is de plek waar de bestuurlijke macht van het land ligt. Politieke partijen in Marokko zijn beperkt in hun doen en laten en danken hun bestaansrecht aan hun trouw en gehoorzaamheid aan de koning. Ook corruptie is een veelvoorkomend fenomeen onder politici. Voor een groot deel van de bevolking is democratie daarom een onbekend begrip, en de bevolking heeft het gevoel zelf geen enkele invloed te kunnen uitoefenen op de leefomgeving en situatie. Er is wel ruimte voor verandering. De nieuwe grondwet van 2011 bijvoorbeeld heeft meer invloed gegeven aan politici op lokaal en regionaal niveau. In 2018 zijn twee nieuwe partijen toegetreden tot de EVP familie als 'observer members', dit zijn Istiqlal en RNI.

Project 33: 'School of Democracy'

Sinds 2014 geeft de EFS in samenwerking met het NIMAR (Nederlands Instituut Marokko) trainingen voor jonge maatschappelijk betrokken Marokkanen. Het doel van deze trainingen was altijd de interesse van jongeren bij de politiek te vergroten. Er was een behoefte bij zowel het NIMAR als de EFS deze trainingen meer in te kaderen, te structureren en meer politieke partijen vanuit Nederland te betrekken.

Daarom hebben in 2018 drie politieke stichtingen (EFS, GroenLinks, VVD) voor het eerste samengewerkt aan een cursus in Marokko, voor maatschappelijk actief/betrokken jongeren. Deze cursus bestond uit drie weekenden. Het NIMAR bood accommodatie, logistieke ondersteuning en leverde lokale experts. In 2018 is er ook meer uitwisseling gezocht tussen de studenten van het NIMAR en Marokkaanse jongeren. Aan deze reeks van drie weekenden namen 16 jongeren deel. Om meer structuur te geven aan het project noemen we dit project 'School of Democracy- the basic course'. In 2019 willen wij de 'School of

Democracy' uitbreiden met nog een reeks van drie trainingen, een 'cursus voor gevorderden'. Hieraan kunnen in ieder geval de alumni van de basis cursus deelnemen.

Project 34: NDI Trainingen voor politieke ondersteuning

De EFS heeft in 2018 in totaal vijf trainingen gedaan met NDI. Twee trainingen waren voor de ondersteuning van persoonlijk medewerkers (jonge studenten, stagiaires) en 'hun' parlementariërs, waarbij aandacht voor het gebruik van social media een onderdeel was. Daarna heeft NDI ons gevraagd voor ondersteuning van een debattraining in april, voor jongeren op vier verschillende universiteiten. De debattraining maakte het mogelijk voor NDI om vervolgens zelf een debatwedstrijd tussen de vier universiteiten te organiseren dat werd uitgezonden op de televisie. Door dit project konden jongeren veilig, maar toch heel publiekelijk meningen laten horen over verschillende onderwerpen die zij zelf aan bod brachten.

Naast het werken met maatschappelijk betrokken jongeren vroeg NDI ons om ondersteuning in een training gericht op senior leden van verschillende politieke partijen, de zogenaamde 'champions of renewal'. Samen met de EFS heeft NDI deze 'champions' ondersteund om binnen hun partij veranderingen kunnen aanbrengen om meer jongeren en vrouwen te betrekken bij de partijen. Het ging om zeven 'champions'.

Tenslotte vroeg NDI ons eind 2018 om ondersteuning in een nieuw project dat zij wilden gaan starten. Uit onderzoek van NDI bleek namelijk dat er nog wel wat te winnen valt bij het betrekken en aanspreken van politici, bestuurders en jongeren op lokaal niveau. In de herziene grondwet van 2011 worden lokale overheden opgeroepen jongeren veel meer en structureel te betrekken in besluitvorming. In 2017 is bovendien de 'National Integrated Strategy for Youth' herzien en nieuw leven ingeblazen. NDI wil op deze ontwikkelingen inspringen en heeft vijf regio's geïdentificeerd waarbij jongeren, samen met lokale bestuurders en politici getraind worden om concreet handen en voeten te geven aan 'jongere participatie'. EFS en NDI zijn in november gestart met een eerste training, hier namen 50 jongeren en lokale bestuurders aan deel.

Door de financieringsstromen en wijze van plannen bij NDI is het voor de EFS niet altijd makkelijk om projecten van te voren te plannen. EFS en NDI zijn pas in 2017 begonnen met samenwerken, het is soms nog zoeken naar de beste vorm. Daarbij is de EFS voor NDI juist een interessante partner omdat EFS redelijk flexibel kan omgaan met plannings niet werkt met dichtgetimmerde kaders. NDI was erg blij dat we hen, een beetje op de valreep, konden ondersteunen met de training voor de jongere adviesraden in november. Daarmee hebben we NDI sneller op weg kunnen helpen met dit project. Aan de trainingen met NDI hebben in totaal 160 mensen deelgenomen.

Conclusie

De projecten van de EFS in Marokko richten zich vooral op jongeren en hebben als doel hen te inspireren en te motiveren om betrokken te worden bij de politiek in hun land. Hoewel dit voor de jongeren niet altijd makkelijk is omdat in de Marokkaanse democratie de positie van de koning erg belangrijk is en soms weinig ruimte laat voor partij ontwikkeling. In 2019 zullen we verder gaan op de lijn van 'jongerenparticipatie' en willen we ook de nieuwe EVP partijen in Marokko daarbij proberen te betrekken.

Libanon

Partner: Robert Schuman Institute (RSI)

Activiteit: Expertmeeting ter voorbereiding op fact finding missie

Trainers: Annet Doesburg, Astrid Frey, Hege Knaven-van Dijke, Eiko Smid

Context

Libanon is een ingewikkeld land met een zeer complex politiek systeem: er leven 18 verschillende religieuze groeperingen in Libanon, die allemaal politiek gerepresenteerd worden. Het land is economisch erg zwak, met veel werkloosheid en een grote staatsschuld. Een grote uitdaging voor de Libanese samenleving vormt de opvang van vluchtelingen uit Syrië. Er zijn in Libanon twee EVP partijen: de Kataeb partij en de Lebanese Forces. In februari 2018 heeft een deel van het EFS bestuur een Libanon fact finding missie ondernomen, met het doel te onderzoeken of er in Libanon behoefte is aan trainingen ter versterking van de democratie. Tijdens de missie werd er gesproken met mensen van de politieke partijen en mensen uit het maatschappelijk middenveld. De conclusie van de missie was dat het systeem erg vast zit, maar dat de EFS iets zou kunnen toevoegen aan de democratische ontwikkeling van Libanon als we de bestaande politieke partijen in contact kunnen brengen met vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld om problemen bespreekbaar te maken. Daarbij zou het goed zijn ons te richten op vrouwen en jongeren in de politiek en het maatschappelijk middenveld. Aangezien de missie nog geen concrete projecten in Libanon opleverde was een tweede missie later in het jaar nodig. Tijdens deze tweede missie, die samenviel met de eerste RSI training in Libanon, hebben we concrete plannen kunnen maken voor een project met de Kataeb partij, één van de christelijke partijen die sinds kort lid is van de EVP.

Project 39

Deelname Libanese jongeren in RSI programma's

In de periode tussen de twee fact finding missies heeft de EFS in overleg met het Robert Schuman Institute besloten om een aantal RSI programma's in Boedapest toegankelijk te maken voor deelnemers uit Libanon. Deze programma's worden normaal gesproken alleen aangeboden aan jongeren uit Oost-Europa. De EFS heeft de deelname van de Libanese deelnemers bekostigd. Op deze manier konden we samenwerking met de partijen langzaam opstarten en tegelijkertijd de jongeren van de kersverse EVP partijen alvast trainingen aanbieden. Bij de volgende RSI programma's hebben jongeren uit Libanon deelgenomen:

- Young Leaders: Challenges in the Economic and Social Life (16-21 januari)
- Young Leaders: Basics of Democracy (2-6 oktober)
- Young Leaders: International Security Issues (20-24 november)
- Women and Political Influence (14-16 september)

Women and Political Influence

Van 27 tot 29 oktober gaf de RSI, gesteund door de EFS, een eerste training in Libanon, als onderdeel van het 'Women and Political Influence' programma. Tijdens deze training stond uitwisseling tussen Armenië en Libanon centraal, aangezien er een aantal deelnemers uit Armenië meedraiden. De training richtte zich op het versterken van vrouwen in de politiek: van personal branding tot campagne voeren tot waardengedreven politiek.

Conclusie

Het openstellen van de RSI trainingen in Oost-Europa voor deelnemers uit Libanon is een groot succes gebleken. De deelnemers uit Libanon voelden zich gesteund door de EVP en konden waardevolle ervaringen uitwisselen met de Oost-Europese deelnemers. De training in Libanon voor Libanese en Armeense deelnemers was ook erg waardevol, maar in deze vorm niet voor herhaling vatbaar. Het RSI en de EFS zullen in 2019 vaker samenwerken om trainingen in Libanon te organiseren, maar vanwege de hoge kosten en de lange reis (er is geen directe vlucht tussen Armenië en Libanon) zullen daar geen Armeense deelnemers voor worden uitgenodigd. Tijdens de fact finding missies heeft de EFS ook nuttige contacten kunnen opdoen bij de Kataeb partij, waarmee we in 2019 een trainingsprogramma zullen organiseren voor lokale politiek en maatschappelijk middenveld.

5. EFS Modules

Project 50 & 51

In 2018 heeft de EFS twee trainings modules ontwikkeld. Deze modules zijn gemaakt op twee onderwerpen: Corruptie en integriteit (project 50) en Value-based politics (project 51). Achtergrond is dat deze onderwerpen regelmatig op de agenda staan van trainingen die door de EFS trainers gegeven worden. Tot nog toe benaderde elke trainer de thematiek op zijn eigen manier en werkt iedere trainer vanuit een eigen theoretisch en praktisch kader. Dit geeft vrijheid aan de trainer en tegelijkertijd vraagt het ook nogal wat van de “vrijwillige” trainer aan voorbereiding.

De modules zijn gemaakt door middel van ‘co-creatie’. Onder begeleiding van een leercoach hebben groepjes EFS trainers in verschillende sessies de input geleverd voor de modules. Eind 2018 waren beide modules klaar om te testen. De modules zullen in 2019 in verschillende EFS trainingen getest worden, hierna zal een evaluatie volgen met eventuele veranderingen als gevolg.

6. Zichtbaarheid

De EFS verricht belangrijk werk, werk wat niet altijd wordt gezien. De EFS is daarom begonnen met het vergroten van haar zichtbaarheid, zowel intern als extern. Dit wordt gedaan door middel van maandelijkse nieuwsbrieven, Facebook berichten, congressen en EFS artikelen. Ook heeft de EFS een infographic van haar activiteiten in 2018 op haar website gepubliceerd.

Interne communicatie

Sinds 2018 is de EFS begonnen met het versturen van nieuwsbrieven naar haar trainers. Ook gaan deze nieuwsbrieven naar de medewerkers van het CDA partijbureau. Het doel van deze maandelijkse nieuwsbrieven is om de EFS trainers en CDA medewerkers op de hoogte te houden van de EFS activiteiten. In de nieuwsbrief vindt de lezer een overzicht van de huidige trainingen, mededelingen en eventuele toevoegingen op de 'EFS Database'.

De EFS stond beide keren met een stand op de CDA congressen in 2018. Bij deze stand stonden zowel EFS medewerkers als EFS trainers. Het doel van de stands is om de zichtbaarheid van de EFS binnen het CDA te vergroten. De stands vormen ook een verzamelplek voor EFS trainers, waar vele trainers ervaringen worden gedeeld.

Externe communicatie

Via het CDA Internationaal Facebook account publiceert de EFS berichten van al haar trainingen en activiteiten. Het doel van het publiceren van Facebook berichten is om de zichtbaarheid van de EFS binnen en buiten het CDA te vergroten. De berichten bieden een mooie blik achter de schermen van de EFS trainingen. Momenteel (medio maart 2019) heeft de Facebook pagina 573 volgers. Begin 2018 waren dit nog 392 volgers.

Eind 2018 is de EFS begonnen met het schrijven van inhoudelijke artikelen. In deze artikelen wordt er geschreven over de landen waarin de EFS actief is. Het doel van deze artikelen is om de kennis van CDA'ers over de regio's waar de EFS actief is te vergroten. De schrijvers van deze artikelen zijn EFS trainers en bestuursleden, die samen een 'Schrijverspoule' vormen. Media waar deze artikelen gepubliceerd worden zijn het Bestuursforum, het CDA.nl ledenblad, de EFS website, Facebook en de EFS nieuwsbrief.

De EFS heeft een infographic van haar activiteiten in 2018 gemaakt. Het doel hiervan is om de activiteiten van de EFS, binnen en buiten het CDA, uit te beelden. De infographic is ook afgedrukt als flyer en is te vinden op de EFS website.

7. Activiteiten 2018

De lijst hieronder bevat een overzicht van de EFS programma's en activiteiten in chronologische volgorde.

Januari

16-18	Women in Politics, Marokko	NDI
16-20	Young Leaders XXIV3: Social and Economical Policy, Boedapest	RSI
26-27	Local Governance, Jordanië	IRI

Februari

22-25	Factfinding Mission, Libanon	-
23-25	Multiparty Training I, Tunesië	IRI

Maart

9-11	Preparing for elections, Bosnië en Herzegovina	RSI
15-17	Forum: Eastern Partnership Leaders for Change, Oekraïne	KAS
18-19	Brainstorm session, Oekraïne	KAS

April

12-13	Women Training I, Tunesië	IRI
16-23	Debate training, Marokko	NDI
23-26	Women and Political Influence, Boedapest	RSI
27-29	Party Capacity Building, Bosnië en Herzegovina	CNI
28-29	Youth: Value-based Politics, Albanië	KAS

Mei

4-6	Youth Forum, Kosovo	KAS
4-6	Women's Forum, Kosovo	KAS
18-20	School of the European Politician, Oekraïne	KAS
18-20	CDJA congress with Jordanian speaker	IRI

Juni

1-6	Eastern Partnership Leaders for Change: regional seminars I & II, Oekraïne	KAS
1-3	Campaigning, Oekraïne	KAS
22-23	Youth Leadership Laboratory I, Georgië	KAS
29-30	Youth Leadership Academy, Armenië	KAS

Juli

6-8	Campaigning, Bosnië en Herzegovina	CNI
8-11	Women's empowerment I, Jordanië	IRI
9-13	Leaders in Democracy Seminar I, Wit-Rusland	RSI
20-22	Multiparty II, Tunesië	IRI
23-27	Summerschool, Servië	KAS
26-28	Youth Leadership Alumni Event, Jordanië	IRI

27-29	Developing Persuasive Policy Platforms, Marokko	NDI
Augustus		
3-5	Women Training II, Tunesië	IRI
27-28	Leaders in Democracy Seminar II, Wit-Rusland	RSI
September		
1-2	Women's empowerment II, Jordanië	IRI
3-4	Women's empowerment III, Jordanië	IRI
7-9	Youth: Transparency & Communication, Kosovo	KAS
7-9	Women and Political Influence, Oekraïne	RSI
13-15	Youth Leadership Laboratory II, Georgië	KAS
20-23	PolitiKAS: Teambuilding School, Servië	KAS
20-24	European Leadership Institute, Servië	IRI
20-26	Eastern Partnership Leaders for Change: Regional Seminars III & IV, Oekraïne	KAS
27-30	School of Democracy I, Marokko	NIMAR
Oktober		
3-6	Young Leaders XXV1: Basics of Democracy, Boedapest	RSI
12-13	Young Leaders Alumni, Boedapest	RSI
24	Social Media Training, Marokko	NDI
27-29	Women and Political Influence, Libanon	RSI
November		
1-4	Eastern Partnership Leaders for Change Alumni, Georgië	KAS
2-3	Local Politics, Marokko	NDI
2-4	School of Democracy II, Marokko	NIMAR
16-18	Women Training, Armenië	KAS
20-24	Young Leaders XXV2: International and Security Issues, Boedapest	RSI
22-25	Women Training: Local Politics, Tunesië	IRI
23-24	Youth Leadership Laboratory III, Georgië	KAS
23-24	BPP-Solidarnist Youth Training, Oekraïne	KAS
December		
30-1	FRDP Youth Training, Albanië	KAS
30-2	School of Democracy III, Marokko	NIMAR
14-16	Youth Training: Communication, Tunesië	IRI
14-16	Youth Training, Wit-Rusland	Educatio